

[\(/\)](#)

Inventaris

VASTGESTELD BOUWKUNDIG ERFGOED

Monumentaal ensemble van Ernest Dieltiens

vastgesteld bouwkundig erfgoed van 29-03-2019 tot heden

ID: 102776 URI: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/102776> <https://www.onroerenderfgoed.be/>[Privacyverklaring](#)<https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring>[Juridische informatie](#)<https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-informatie>

Besluiten

Besluit tot vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen
(<https://id.erfgoed.net/besluiten/14618>)

schrappingsbesluiten, vaststellingsbesluiten: 14-03-2019 ID: 14618

Rechtsgevolgen

i Meer informatie over de rechtsgevolgen van vaststellingen vind je op onze website
(<https://www.onroerenderfgoed.be/juridische-gevolgen-van-een-vaststelling>).

Provincie

Antwerpen

Gemeente

Antwerpen

Deelgemeente

Antwerpen

Straat

Nottebohmstraat, Wolfstraat

Locatie

Nottebohmstraat 54, Wolfstraat 7-35 (Antwerpen)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

1 489m²

Typologie: burgerhuizen (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/89>),
cafés (<https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/91>)

Datering: vierde kwart 19de eeuw (<https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1066>)

Stijl: neo-Vlaamserenaissance-stijl (https://id.erfgoed.net/thesauri/stijlen_en_culturen/14),
neoclassicisme (https://id.erfgoed.net/thesauri/stijlen_en_culturen/12)

Dieltiens, Ernest (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/1872>) (Ontwerper)

Vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Antwerpen
(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/gebeurtenissen/1260>) (vaststellingen: van 01-06-

2018 tot 29-03-2019)

Beschrijving

Het monumentale ensemble dat het hoekhuis, veertien rijwoningen in de Wolfstraat en één woning in de Nottebohmstraat omvat, werd in 1891 ontworpen door Ernest Dieltiens in opdracht van mevrouw Douairière André Nottebohm.

Waarden

historische waarde

architecturale waarde

Aanduiding van Is de vaststelling van

Monumentaal ensemble van Ernest Dieltiens

(<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/7760>)

Nottebohmstraat 54, Wolfstraat 7-35 (Antwerpen)

Het monumentale ensemble dat het hoekhuis, veertien rijwoningen in de Wolfstraat en één woning in de Nottebohmstraat omvat, werd in 1891 ontworpen door Ernest Dieltiens in opdracht van mevrouw Douairière André Nottebohm.

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Monumentaal ensemble van Ernest Dieltiens* [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/102776> (<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/102776>) (geraadpleegd op 18 september 2025).

Beheerder fiche: **Agentschap Onroerend Erfgoed**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche? [Meld het ons via het contactformulier \(/contact?uri=https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/102776\)](#).

(/)

Inventaris

ERFGOEDOBJECT

Monumentaal ensemble van Ernest Dieltiens

bouwkundig element

ID: 7760 URI: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/7760>

(<https://www.onroerenderfgoed.be/>)

[Privacyverklaring](#)

(<https://www.onroerenderfgoed.be/privacyverklaring>)

[Juridische informatie](#)

(<https://www.onroerenderfgoed.be/informatie>)

Juridische gevolgen

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Monumentaal ensemble van Ernest Dieltiens (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/102776>)
Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019
- omvat de aanduiding als vastgesteld bouwkundig erfgoed Burgerhuizen (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/91072>)
Deze vaststelling was geldig van 24-09-2009 tot 29-03-2019
- omvat de aanduiding als vastgesteld bouwkundig erfgoed Hoekhuis met Nottebohmstraat (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/61377>)
Deze vaststelling was geldig van 24-09-2009 tot 29-03-2019
- omvat de aanduiding als vastgesteld bouwkundig erfgoed Neorenaissance burgerhuis (<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/55141>)
Deze vaststelling was geldig van 24-09-2009 tot 29-03-2019

Provincie

Antwerpen

Gemeente

Antwerpen

Deelgemeente

Antwerpen

Straat

Nottebohmstraat, Wolfstraat

Locatie

Nottebohmstraat 54, Wolfstraat 7-35 (Antwerpen)

Nauwkeurigheid zone

Tot op 15m

Oppervlakte zone

1 489m²

Bewaringstoestand

Bewaard

Erfgoedwaarde

Aanwezig

Typologie: [burgerhuizen \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/89\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/89),
[cafés \(https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/91\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/erfgoedtypes/91)

Datering: [vierde kwart 19de eeuw \(https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1066\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/dateringen/1066)

Stijl: [neo-Vlaamserenaissance-stijl \(https://id.erfgoed.net/thesauri/stijlen_en_culturen/14\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/stijlen_en_culturen/14),
[neoclassicisme \(https://id.erfgoed.net/thesauri/stijlen_en_culturen/12\)](https://id.erfgoed.net/thesauri/stijlen_en_culturen/12)

[Dieltiens, Ernest \(https://inventaris.onroenderfgoed.be/personen/1872\)](https://inventaris.onroenderfgoed.be/personen/1872) (Ontwerper)

[Herinventarisatie bouwkundig erfgoed Zurenborg \(Antwerpen\) \(https://inventaris.onroenderfgoed.be/gebeurtenissen/1024\)](https://inventaris.onroenderfgoed.be/gebeurtenissen/1024) (geografische inventarisatie: van 01-07-2013 tot 29-01-2016)

[Inventarisatie bouwkundig erfgoed Antwerpen \(https://inventaris.onroenderfgoed.be/gebeurtenissen/902\)](https://inventaris.onroenderfgoed.be/gebeurtenissen/902) (geografische inventarisatie: van 01-01-1975 tot 31-12-1992)

Beschrijving

Het monumentale ensemble dat het hoekhuis Wolfstraat/Nottebohmstraat, veertien rijwoningen in de Wolfstraat en één woning in de Nottebohmstraat omvat, werd in 1891 ontworpen door Ernest Dieltiens in opdracht van mevrouw Douairière André Nottebohm, wonende op de Quinten Matsijslei.

Zij was de weduwe van André Gaspard Nottebohm, een zoon van Diederich Wilhelm Nottebohm (1787-1871). Deze laatste had zich in 1811 samen met zijn oudere broer Johann Abraham Nottebohm (1783-1866) vanuit het Duitse Bielefeld (Westfalen) in Antwerpen gevestigd. In 1817 richtten zij de firma Gebroeders Nottebohm Frères op met zetel in de Mutsaertstraat, die zich toeleegde op de koloniale handel met name in graan, rijst, koffie en leder. Het bedrijf dat sinds 1852 over een rijstpellerij beschikte en betrokken was bij de uitbouw van trans-Atlantische pakketbootdiensten, werd in 1882 overgenomen door Albert de Bary & C°. De familie Nottebohm ontwikkelde een lange traditie in het kunstmecenaat en de filantropie.

Ernest Dieltiens, de architect waarmee de douairière hier in zee ging, is één van de meest productieve bouwmeesters in Zurenborg, bekend om zijn ensembles waarin

neoclassicistische gevels gecombineerd worden met kleurrijke bakstenen gevels in neo-Vlaamserenaissance-stijl. Nottebohm investeerde met dit project in percelen die op een aantrekkelijke plaats in de wijk lagen, en waarbij het hoekpand een visueel belangrijke plaats aanneemt op de hoek van de drukke verbindingsweg Plantin-Moretuslei.

Alle woningen tellen twee bouwlagen en twee tot drie traveeën, gevat onder zadeldaken. De woningen wijken van elkaar af in stijl en afwerking, waardoor het niet meteen opvalt dat het hier een vrij grootschalige reeksbouw betreft.

Het imposante **hoekhuis (Wolfstraat 35)** steelt de show. De neo-Vlaamserenaissance-gevels zijn opgetrokken in rode baksteenbouw, met rijkelijk gebruik van witte natuursteen voor speklagen, fries onder de kroonlijst en omvattende omlijsting van de twee boven elkaar liggende deuren in de voorgevel. De afgeschuinde en afgeronde hoektravee onder overkragende topgevel met loggia is uitgewerkt als voorgevel, uitkijkend op de Plantin-Moretuslei. Symmetrisch uitgewerkte, identieke zijgevels, met op de begane grond een houten winkelpui. In de Wolfstraat bestaat een deel van de gevel, ter hoogte van het achterhuis, uit een visueel afgescheiden, gepleisterde en neoclassicistische gevel van drie traveeën, met op de begane grond rechthoekige deur en twee vensters in een parement met imitatievoegen, en op de verdieping één centraal venster in vlak parement.

Het ensemble omvat in de **Nottebohmstraat één woning, op nummer 54**. Merken we op dat de aansluitende huizenrij in de Nottebohmstraat (30-52) eveneens door Ernest Dieltiens ontworpen werd, ook voor de weduwe André Nottebohm, waardoor het hele bouwblok eigenlijk als een groot ensemble kan worden gezien. De woning heeft een smalle neoclassicistische lijstgevel, gekenmerkt door een opvallende decoratie: imitatievoegen op de begane grond, drielicht met tussenzuilen op de verdieping, neorenaissance-decoratie in de boogvelden boven de benedenvensters en in een fries onder de kroonlijst. De woning staat op een geknikt perceel, en heeft in de Wolfstraat een gelijkaardige achtergevel zonder deur.

De huizenrij van veertien woningen in de Wolfstraat (7-33) is een symmetrisch opgevat ensemble, waarin woningen met neoclassicistische lijstgevels worden gecombineerd met puntgevels in neo-Vlaamserenaissance-stijl, die visuele ritmering aanbrengt in het ensemble. De topgevel van nummer 17 vormt het middelpunt, waarrond de huizenrijen zijn gespiegeld, telkens met twee identieke woningen.

Nummers 7 en 27 zijn bijna identieke woningen met een rode bakstenen neo-Vlaamserenaissance-gevel twee traveeën en twee bouwlagen onder een leien mansardedak. Natuurstenen speklagen, hardstenen plint, eenvoudige begane grond met rechthoekige deur en venster. Nadruk op de verdieping, waar het centrale venster gevat zit in een natuurstenen lijst, doorlopend in de borstwering en in het met medaillon versierde boogveld dat het venster bekroont. Deze natuurstenen omlijsting loopt visueel verder in het centrale dakvenster, met vleugelstukken en gebogen fronton. Andere versiering eveneens in neorenaissancestijl: diamantkoppen, schildjes en wortelmotieven. Vernieuwd schrijnwerk.

Nummers 9 en 25 zijn twee identieke, gespiegelde neoclassicistische rijwoningen van twee traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak. Eenvoudige bepleisterde en witgeschildeerde

lijstgevels, met hardstenen plint, houten kroonlijst, imitatievoegen op de begane grond, rechthoekige muuropeningen met vernieuwd schrijnwerk. Nadruk op de verdieping, waar een centraal venster geflankeerd wordt door twee paar pilasters en plastisch stucwerk, een typisch kenmerk voor de huizenrijen van Dieltiens.

Nummers 11 en 23 lijken sterk op het duo 9 en 25, maar kregen een iets dikkere versiering, met een paneel met plastisch stucwerk boven de begane grond en een driehoekig fronton dat het venster op de verdieping bekroont, dat verder geflankeerd wordt door twee ruiten met chutes en plantenranken. Het parement van 23 is volledig vervlakt; schrijnwerk overal vervangen.

Nummers 13 en 21 waren neoclassicistische panden van drie traveeën en twee en een halve bouwlagen, die met hun bepleisterde lijstgevels iets boven de rij uitstaken. Alle twee kregen ze echter een volledig nieuw parement.

Nummers 15 en 19 zijn identieke neoclassicistische rijhuizen van drie traveeën en twee bouwlagen, met een markant balkon en rijk omlijst dakvenster in het leien mansardedak. Imitatievoegen op de begane grond, gekoppeld drielicht op de verdieping, met tussenzuilen en flankerende pilasters die met verticale panelen met plastische stucwerk zijn versierd, wat een vaak voorkomende decoratie is bij huizen van Dieltiens. Schrijnwerk bewaard.

Nummer 17 vormt met de hoge, opvallende topgevel het centrale punt binnen de huizenrij. Het is een diephuis met rijk gedecoreerde, rode bakstenen topgevel in neo-Vlaamserenaissance-stijl. Baksteenbouw met functioneel en decoratief gebruik van natuursteen voor parement op begane grond, lisenen, panelen, driekwartzuilen, frontons en topornamenten. Rechthoekige deur en vensters op begane grond en eerste verdieping, met natuurstenen tussendorpel. Op de zolderverdieping drie rondboogvensters, links en rechts geflankeerd door ronde torentjes. Deze woning was in 1896 opgenomen met een plaat in het tijdschrift *l'Emulation*.

Nummer 29 is een neoclassicistische woning van twee traveeën en twee bouwlagen onder zadeldak. Klassieke indeling en aankleding van de gevel, met hardstenen plint, imitatievoegen op de begane grond, rechthoekige muuropeningen die regelmatig in de traveeën zitten en op de verdieping een geprofileerde omlijsting hebben. Opvallend element is de kroonlijst, met tandfries en uitgelengde modillons waartussen cirkels zijn aangebracht. Daaronder een fries met neoclassicistische draperingen. Schrijnwerk vernieuwd.

Nummers 31 en 33 zijn sterk gelijkende neoclassicistische rijhuizen van drie traveeën en twee bouwlagen, onder zadeldaken. Klassieke opbouw, met hardstenen plint, kroonlijsten op klossen of modillons, imitatievoegen op de begane grond, rechthoekige muuropeningen regelmatig in de traveeën geplaatst. Nummer 31 met een driehoekig fronton boven het centrale venster. Nummer 33 iets zwaarder versierd, met balkon en breed gebogen fronton, fries met rozetten onder de kroonlijst. Schrijnwerk vernieuwd, behalve deur van 31.

- *L'Emulation*, 1896, Plaat 8.
- Stadsarchief Antwerpen, Bouwdossiers, 1891 # 733.
- <http://www.nottebohmantwerpen.be/over-nottebohm> (<http://www.nottebohmantwerpen.be/over-nottebohm>) (geraadpleegd op 9 april 2015).

Auteurs: [Hooft, Elise \(https://id.erfgoed.net/auteurs/6\)](https://id.erfgoed.net/auteurs/6)

Datum: 2015

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: [Agentschap Onroerend Erfgoed \(AOE\) \(https://id.erfgoed.net/auteurs/501\)](https://id.erfgoed.net/auteurs/501)

[Bekijk alle teksten \(/erfgoedobjecten/7760/teksten\)](/erfgoedobjecten/7760/teksten)

Relaties

Is deel van

[Nottebohmstraat \(https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/11820\)](https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/11820)

Is deel van

[Wolfstraat \(https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/11929\)](https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/11929)

Je kan deze pagina citeren als:

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2025: *Monumentaal ensemble van Ernest Dieltiens* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/7760> (<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/7760>) (geraadpleegd op 18 september 2025).

Beheerder fiche: **Stad Antwerpen**

Contact

Heb je een vraag of opmerking over deze fiche?
[Meld het ons via het contactformulier \(/contact?uri=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/7760\).](/contact?uri=https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/7760)